

ЛІТЕРАТУРА

1. Давиденко І. В., Кисельова К. О. Науково-методичні проблеми підвищення якості підготовки фахівців з дизайну костюма на прикладі викладання дисципліни «виконання проекту в матеріалі» // І.В. Давиденко, К.О. Кисельова // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – збірник наукових праць т.1. – 2008. – С.
2. Куренова С.В., Савельєва Н.Ю. Конструирование одежды. Учебное пособие. – Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 480 с.
3. Шершнева Л. П., Ларькина Л. В. Конструирование одежды: Теория и практика: Учебное пособие. – М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2006. – 288с.
4. Мартынова А.И., Андреева Е.Г. Конструктивное моделирование одежды: - Учебное. пособие для вузов – М.: МГАЛП, 2002. – 256 с.
5. Каталог моделей и конструкций женской одежды: - Учебное пособие для вузов под общей редакцией Мартыновой А.И./ Мартынова А.И., Змайлова И.И., Алехина Я.В., Зюзина О.А., Телегина С.В. - М.: ИИЦ МГУДТ, 2004.

Надійшла 16.07.2010

УДК 7.012:001.89

ПРОБЛЕМА ВПЛИВУ ТЕНДЕНЦІЙ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА НА АКАДЕМІЧНУ ОБРАЗОТВОРЧУ ОСВІТУ УКРАЇНИ

А.П. ДУБРІВНА

Київський національний університет технологій та дизайну

У статті дана характеристика стану і місцю сучасного мистецтва в українському соціумі. Розглядається актуальна проблема впливу та взаємозв'язку тенденції сучасного мистецтва на академічну образотворчу освіту

Проблеми взаємозв'язку та впливу мистецтва і образотворчою освіти мають провідне значення в контексті предметної підготовки студентів ВНЗ мистецького напрямку. Сучасна дійсність піднімає актуальність проблеми вдосконалення методик формування особистості майбутнього фахівця. Мистецтво є потужним фактором соціального розвитку, яскраво характеризує суспільне життя, уособлює в собі особливий спосіб людського самовираження, який проявляється в результатах творчої праці і відбивається у багатьох напрямках людської діяльності – від основ матеріального виробництва до величних проявів творчості, а також є засобом вдосконалення людини, її моральних, духовних та соціальних аспектів, що сприяє насамперед гармонізації особистості.

Визначити роль і місце сучасного мистецтва в українському соціумі певною мірою складно, оскільки держава переживає перехід від тоталітарного суспільства до демократичного. Дійсність диктує нові реалії, особливості яких полягають у трансформації та модернізації. Українське суспільство характеризується новими умовами розвитку, системою цінностей, рівнем комунікацій, новими смаками та уподобаннями у сфері мистецтва.

Об'єкти та методи дослідження

Сучасне мистецтво характеризує велика кількість напрямків та течій, які мають певні принципи, ідеї, методи та форми вираження. Термін сучасне мистецтво прийнято відноситися до мистецтва, яке існує в даний момент. Використання означення «сучасний», або «актуальний» для характеристики творів мистецтва зумовлений відсутністю будь-якої особливої або домінуючої школи мистецтва, визнаної художниками, мистецтвознавцями і критиками. «У багатьох випадках воно немовби оприявнює те, що ми розуміємо, відчуваємо, але про що боїмося говорити на повний голос...не варто жаяхатися надмірного показу насилля в сучасному мистецтві, адже воно є своєрідною формою протесту митців...твори сучасних художників виступають своєрідним попередженням, терапією, бажаннямвилікувати хворе суспільство» [1].

Початком епохи сучасного мистецтва вважають період, коли відбувся відхід від класичного традиційного мистецтва, а саме кінець XIX – поч. XX ст. Митців починають цікавити глобальні загальнолюдські проблеми сенсу існування в соціальному та історичних аспектах. Модернізм, а пізніше і постмодерн, як напрямки орієнтовані на актуальні тенденції, виступають протиставленням всьому традиційному. Орієнтація на мінливі смаки та гонитва за новими формами прояву додає мистецтву стану неспокою та невпевненості, відчуття втрати твердого ґрунту, яке надавала класична академічна мистецька школа.

Цікавою особливістю сучасного мистецтва є його невизначеність. Роботи створені до 60-х років XIX ст. можна було легко віднести до тієї або іншої школи. Мистецтво періоду постмодерну піддалося величезним економічним, політичним і соціально-культурним змінам. В сфері мистецтва, як і в інших сферах прояву людини все більше і більше спостерігається ефект глобалізації. Обмеження і відмінності всередині самого мистецтва були втрачені. Не слід об'єднувати роботи в стилі модерн і сучасне мистецтво, хоча деякі течії сучасності беруть свої коріння в модернізмі. Але існує багато напрямків які звернулися до засобів живопису, а саме технологічних та технічних прийомів, колористичних та композиційних побудов. Важливою характеристикою сучасного мистецтва є те, що воно часто зачіпає сфери і речі, які впливають на суспільство та світогляд людини.

Історично так склалося, що мистецтво раніше було пов'язане з поняттями краси, гармонії, правильним вихованням естетичних поглядів підростаючого покоління. Воно асоціювалося з «високими мотивами», а не руйнацією. «Мистецтво розширює Всесвіт, бо творить його реальність» [2]. Важливий аспект сучасного мистецтва – орієнтація на протиставлення існуючим традиціям і нормам, бажання гостро привернути увагу пересічної людини, заглибленої у світ своїх обивательських проблем, шокувати байдуже, зарозуміле суспільство. Основною передумовою виникнення мистецтва постмодерну є те, що всі форми повстання або створення чогось нового, вже були десь використані. Виходячи з цієї точки зору, постмодернізм – це взаємодія самого мистецтва і його минулого. Сучасне мистецтво часто перетинається з навколишнім світом. Воно не обмежене вибором матеріалів або методів і може використовувати як традиційні види, такі як живопис, рисунок, скульптуру, так і нетрадиційні, а саме – перформанс, інсталяції, відео та інші різноманітні матеріали.

Після періоду модерну (перша половина XX-го ст.), мистецтво проявляє себе в різних напрямках і течіях постмодернізму, а саме: нео-концептуалізм, High art Lite, рух Юних Британських Художників

середини 90-х ХХ ст., ірреалізм (поч. ХХІ ст.), «bio art», «street art», «net art», «VJ art», стакизм, тоїзм та багато напрямків та стилів постмодерну.

Постановка завдання

Характеризуючи ситуацію в нашій державі у контексті поставленої проблеми треба зазначити, що постмодернізм в українському мистецтві з'явився із запізненням, в кінці 80-х років ХХ ст. [3]. Це, безсумнівно, зумовлено переходом від тоталітарної державності, яка диктувала певні форми прояву в мистецтві, обумовлені ідеологічною направленістю соцреалістичного характеру. Становлення нової демократичної державності, руйнування певних стримуючих факторів у вигляді ідеологічного контролю, зароджувало в українських митців інтерес до модерністичних та постмодерністичних течій. В українському мистецтві розпочався процес ідентифікації, це підштовхнуло до інтеграції в міжнародну мистецьку спільноту. Треба зазначити, що цей процес не був легкий, бо роки панування одного офіційно дозволеного творчого методу, виконання ідеологічних настанов актуальних на той час, призвичаїло художників до певної кон'юктурності. Період 90-х років був характерний піднесенням націоналістичної та релігійної тематики в мистецтві, це був своєрідний прояв звички реагувати на політичні тенденції в державі. Поруч з цим з'являються багато творчих угруповань модерністичного та постмодерністичного напрямлення. Процес пошуку нових виявлень в мистецькому середовищі розпочався, це потребувало фундаментального перегляду шкали цінностей і було, безсумнівно, позитивним явищем. В Україні починається практика проведення художніх ярмарок і фестивалів державного та міжнародного масштабів, які демонструють розмаїття шляхів пошуку сучасних митців. З'являється нове для України явище арт-ринку та арт-бізнесу. Треба зазначити, що процес формування нового арт-середовища триває по сьогоднішній день і має суперечливий характер.

Ці бурхливі процеси не могли не відбитись на образотворчій освіті України. Збереження академічних традицій у професійній освіті, зумовлене було закритістю держави, та певними ідеологічними настановами. Агітаційно-ідеологічна направленість мистецтва радянського періоду визначило дотримання реалістично-академічного напрямку і, звичайно, це вплинуло на художньо-професійну освіту. Справедливо буде відмітити те, що незважаючи на традиційно високий професіоналізм, сучасна образотворча школа має ортодоксальний характер. У контексті піднятої проблеми постає питання – це є перевага, чи недолік? Збереження в Україні академічного напрямку в образотворчій освіті та реалістичних традицій у мистецтві надає, безумовно, міцний фундамент для подальших творчих проявів молодих митців. Підтримкою цієї думки стають настанови видатної постаті сучасного мистецтва Сальватора Далі [4], а саме: «спочатку навчись рисувати та писати, як майстри минулого, потім можеш робити будь-що – всі будуть тебе поважати», «якщо ти з тих, хто вважає, що сучасне мистецтво перевершило Вермеєра та Рафаеля, відклади цю книгу в сторону та можеш і надалі перебувати в блаженному ідіотизмі».

На сучасному етапі розвитку України стратегічними цілями образотворчої освіти є:

- збереження та розвиток існуючої багаторівневої мережі навчальних закладів образотворчого напрямку;
- задоволення потреб індивідуума в отриманні якісної образотворчої освіти;
- забезпечення потреб держави у кваліфікованих кадрах;
- збереження позитивних надбань академічної школи;

- трансформація системи образотворчої освіти згідно тенденціям у сучасному мистецтві;
- інтеграція образотворчої освіти України в міжнародний мистецький простір.

Результати та їх обговорення

Варто також зазначити, що на відміну від інших європейських країн, система організації вищої образотворчої освіти в Україні дозволяє дотримуватися єдиних критеріїв до її якості, оскільки випробувані часом навчальні плани та програми забезпечують цілісний підхід передусім до якості підготовки фахівця-митця. Позитивний наслідок – випускники та студенти національних ВНЗ отримують гранти та постійно виборюють на найпрестижніших міжнародних мистецьких конкурсах, фестивалях, виставках нагороди найвишого гатунку, щоразу доводячи високий рівень і значний потенціал національного мистецтва.

Аналіз позитивних та негативних сторін художньої освіти України та процес входження в освітній міжнародний простір спонукає до модернізації. Мають місце суперечливі погляди представників різних мистецьких закладів щодо форми та шляхів модернізації. Безумовно, пошук нових педагогічних технологій мистецької освіти не повинен перекреслити надбання академічної образотворчої школи, міцний фундамент якої є нашою перевагою. З цього випливає задача зберегти свою унікальність, взяти найкращі надбання міжнародної системи мистецької освіти і трансформувати це у новий синтезований напрямок.

Сучасний стан суспільства, попит на фахівців мистецького напрямку вимагає пропозицій від педагогічних систем, а відповідно і навчальних методів, що дозволять в майбутньому повною мірою оволодіти синтезованим мистецьким напрямком художньої освіти. Переваги синтезованої педагогічної системи очевидні, зважаючи на логіку послідовного вивчення натурального матеріалу з подальшою трансформацією його у художні образи. Щоб опанувати засоби зображення, безумовно, потрібне творче відношення, але в значно більшому ступені потрібні вправи з чітко поставленою метою, щоб поступово розвинути індивідуальний почерк, де основою є професійність, яка переростає у творчість.

Висновки

В умовах національного відродження нашого суспільства можемо з радістю та гордістю спостерігати як активно повертають українські митці втрачені на початку ХХ ст. позиції. Численні виставки, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи репрезентують високий професійний рівень сучасного українського мистецтва. Треба відмітити підвищення інтересу українського суспільства до сучасного світового та вітчизняного мистецтва, який стимулює робота ряду організацій, а саме Академія мистецтв України, Інститут проблем сучасного мистецтва АМУ, підтримка творчих ініціатив та просвітницька діяльність Фонду Віктора Пінчука, Фонду сприяння розвитку мистецтв, ініціативи музеїв та арт-галерей України.

Академічна образотворча школа надає можливість студенту засвоїти культурні цінності, отримати знання про визначні зразки світового та вітчизняного мистецтва, опанувати технічні прийоми, розвинути творчі здібності. Для того, щоб домогтися найкращого результату в підготовці фахівців мистецького напрямку потрібно зважати на сучасні тенденції та напрямки у сфері мистецтва та освіти, а також потреби суспільства. Важливо орієнтувати викладання образотворчих дисциплін відносно конкретної спеціалізації, ставити учбові завдання, визначати їх мету та спосіб роботи над ними, відповідно до розвитку майбутніх професійних вмій та навичок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сидоренко В. Венеціанський Бієнале і проблеми сучасного мистецтва в Україні. // Сучасне мистецтво. - К. - 2004. - №2.
2. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури. - 2003. - 288 с.
3. Соловійов О. Турбулентні шлюзи: Зб. статей / Ін-т проблем сучасного мистецтва АМУ. - К. Інтертехнологія. - 2006. - 192 с.
4. Дали С. Дневник одного гения. - М.: Эксмо, 2008. - 464 с.

Надійшла 18.06.2010

УДК 7.012

ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ, ДУХОВНОСТІ, МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКОГО НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ

Н.В. ЗИМНІКОВА, А.М. ТКАЛЕНКО

Київський національний університет технологій та дизайну

Сьогоденне життя сповнене відкриттів і новітніх рішень: невпинно розвивається техніка, освоюється космічний простір і людина поступово стає однією з багатьох ланок сучасного віру ХХІ століття. Постійно поспішаючи, сучасне людство, на жаль, не встигає «жити», помічати прекрасний довколишній світ, насолоджуватись буттям і творити. Втрачаючи духовність, зв'язок з історичними цінностями і надбаннями культури сучасна людина деградує і мистецтво спотворюється. Вихід із цієї ситуації – розвиток духовності, відродження культури і мистецтва через виховання молоді і популяризацію християнських цінностей

Мистецтво і людство завжди були нерозривними поняттями. Потяг людини до красивого, гармонійного, духовного у всі часи формував її самобутність та уяву про оточуючий світ. Ті незабутні емоції, яскраві враження, які виникають при спогляданні витвору мистецтва, відривають сучасну людину від віру сьогоденних проблем, нагадуючи про вічні цінності буття.

Мистецтво – це ланка, яка поєднує нас із багатим культурним спадком вітчизни та світоглядом наших пращурів. Пізнаючи його, ми усвідомлюємо через систему художніх образів себе і світ, відчуваємо його глибину, духовну неосяжність і святість, яка відроджує і сповнює радістю наше життя.

Через глибокі емоції та відчуття мистецтво виховує та впливає на культуру суспільства. Давньогрецькі мислителі розуміли виховання, як вдосконалення душі людини, її очищення в процесі сприйняття твору мистецтва. Давньогрецький філософ Лукіана писав «Душу ми, передусім, вдосконалюємо... навчаючи юнаків музиці, рахунку й грамоті... потім вони вчать виречення мудреців і розповіді про древні подвиги, і корисні думки...».

Середньовічні філософи вважали митця посередником між «божественним логосом» і людиною, на мистецтво було покладено завдання духовно-естетичного виховання, яке мали виконати два найголовніші види мистецтва доби середньовіччя: архітектура та поезія.

В епоху Просвітництва Шиллер стверджував, що мистецтво має сформувати всебічно розвинену гармонійну особистість.